

Juryrapport kinderboekenonderzoek 2015

Sinds 2002 voert de Bond tegen vloeken jaarlijks een kinderboekenonderzoek uit. Het onderzoek vindt plaats in september-oktober. Het onderzoek beperkt zich tot de boeken die door de Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek (CPNB) genomineerd zijn voor een prijs. Ook de kinderboeken die een bijzondere waardering (Vlag en Wimpel) hebben ontvangen, zijn meegenomen in het onderzoek. Tijdens de Kinderboekenweek brengt de Bond tegen vloeken verslag uit. Een samenvatting hiervan wordt bekend gemaakt aan de pers.

De Bond tegen vloeken vraagt aandacht voor goed en respectvol taalgebruik. Grove vloeken en scheldwoorden passen volgens de Bond niet in een kinderboek. De kracht van woorden is niet te onderschatten. Het is belangrijk dat kinderen in aanraking komen met respectvol taalgebruik. Kinderen zijn beïnvloedbaar en volgen voorbeelden gemakkelijk na.

*Citaat van een leerling (10 jr.) tijdens een gastles van KlasseTaal (Bond tegen vloeken):
Als ik een lelijk woord heb gelezen, zit het in mijn hoofd en ik krijg het er niet meer uit.*

Aan het onderzoek werken verschillende juryleden mee. Zij screenen de boeken op vloeken en alle andere grove taal. Het is niet de bedoeling om een literair oordeel te vellen of de inhoud van het boek te beoordelen. De Bond tegen vloeken let op de hoeveelheid grove woorden, de mate waarin grove taal gebezigd wordt.

Grove woorden zijn niet allemaal even zwaar. Er wordt mede gelet op de intensiteit van de grove taal.

Uit onderzoek blijkt dat 99% van de ouders hun kinderen corrigeert, wanneer ze ruwe woorden gebruiken. Het is bekend dat ouders en opvoeders via de Kijkwijzer gewezen wordt op de aanwezigheid van grove taal in tv-programma's en films. Bij kinderboeken ontbreekt een dergelijke signalering. Het kinderboekenonderzoek van de Bond tegen vloeken heeft als zodanig een signaalfunctie. Ter verduidelijking. Onder *vloeken* verstaan we woorden waarin de naam van God of Jezus op een onjuiste manier gebruikt wordt. Ook *bastaardvloeken* (bijvoorbeeld *gadverdamme*) en *verdomd/verdomme* rekenen we onder vloeken

Aan de juryleden vragen we te letten op de volgende soorten woorden:

Vloeken , blasfemische taal

Voorbeelden: *God, Jezus Christus, godverdomme, verdomme* enz.

Bastaardvloeken (vervormingen)

Voorbeelden: *gadverdamme, gadverdarrie, o jee, jeetje, jemig*, enz.

Algemene scheldwoorden

Voorbeelden: *rotzak, klootzak*, enz.

Verwensingen, verwijzingen naar ziekten of handicaps

Voorbeelden: *kankerlijer, tering, krijg de tyfus, krijg de klere* enz.

Discriminerend of racistisch taalgebruik

Voorbeelden: *zwarte, Jood, kutmarrokaan* enz.

Beledigende woorden over iemands uiterlijk

Voorbeelden: *schele, vetzak*, enz.

Schuttingtaal, seksueel getint taalgebruik

Voorbeelden: *shit, fuck, kut, lul*, enz.

Afkortingen:

Zilveren griffel: zg

Zilveren palet: zpa

Vlag en Wimpel penseel en paletjury: VW pp

Zilveren penseel: zp

Vlag en Wimpel griffeljury: VW gr

Beoordeelde boeken 2015

	Titel	Schrijver	Uitgever	Categorie	Nominatie of bekroning
1	De krijtjes staken	Drew Daywalt	De Fontein	Tot 6 jaar	zg
2	Soms laat ik je even achter	Daan Remmerts de Vries	Querido	Tot 6 jaar	zg
3	Bruno wordt een superheld	Håkon Øvreås	Querido	Vanaf 6 jaar	zg
4	Een afspraakje in het bos	Sylvia Vanden Heede	Lannoo	Vanaf 6 jaar	zg
5	Hotel De Grote L	Sjoerd Kuyper	Lemniscaat	Vanaf 9 jaar	zg
6	De goochelaar, de geit en ik	Dirk Weber	Querido	Vanaf 9 jaar	zg
7	Lieve Stine, weet jij het?	Stine Jensen	Kluitman	Informatief	zg
8	Hoe ik per ongeluk een boek schreef	Annet Huizing	Lemniscaat	Informatief	zg
9	Doodgewoon GOUDEN GRIFFEL	Bette Westera/Sylvia Weve	Gottmer	Poëzie	Zg +VW pp
10	Sneeuwwitje breidt een monster	Annemarie van Haeringen	Leopold	-	zp
11	Monsterboek GOUDEN PENSEEL	Alice Hoogstad	Lemniscaat	-	zp
12	Is er dan niemand boos? GOUDEN PALET	Marc Boutavant en Toon Tellegen (tekst)	Querido	-	zpa
13	Het donker	Jon Klassen	Gottmer	-	zpa
14	Kietel nooit een krokodil	Bette Westera	Gottmer	Tot 6 jaar	VW gr
15	Hoe je een wollige mammoet moet wassen - in tien lessen	Michelle Robinson	Querido	Tot 6 jaar	VW gr
16	De wondertuin	Gerda Dendooven	Querido	Vanaf 6 jaar	VW gr
17	Valentine Joe	Rebecca Stevens	Moon	Vanaf 9 jaar	VW gr
18	De jongen die met piranha's zwom	David Almond	Querido	Vanaf 9 jaar	VW gr
19	De duik	Sjoerd Kuiper	Lemniscaat	Vanaf 9 jaar	VW gr
20	Hond weet alles en Wolf niets	Sylvia Vanden Heede en Inge Bergh	Lannoo	Informatief	VW gr
21	Vreemde vogels, bizarre beesten	Adrienne Barman	Querido	-	VW pp
22	In volle vaart	Cruschiform	Rubinstein	-	VW pp

Uitslag van het onderzoek

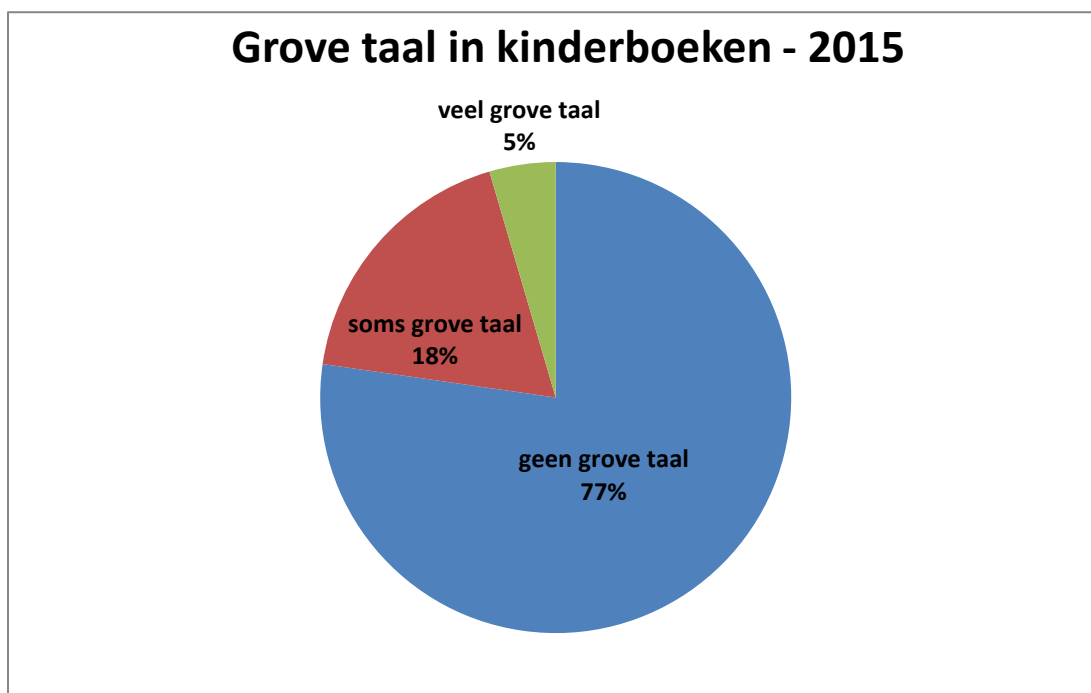
Er zijn **22 boeken** beoordeeld.

17 boeken (77%) bevatten nauwelijks of geen grove taal te bevatten. 5 boeken (22%) bevatten wel grove taal.

In 4 boeken (18%) komt soms grove taal voor.

In 1 boek (5%) komt behoorlijk veel grove taal voor.

Van de 5 boeken met grove taal bevatten 4 boeken (18 %) naast andere grove taal ook vloeken met de naam van God.

Conclusie

Veruit de meeste boeken (17) bevatten niet of nauwelijks grove taal. Dit komt neer op 77% van de onderzochte boeken.

De gvd-vloek komt in geen enkel boek voor. Ook vd (verdomme) niet. Wel zijn er woordcombinaties met *god* als : *godzijdank*, *in godsnaam*.

In vijf boeken (=23%) komt grove taal voor. Vorig jaar (2014) bedroeg dit aantal 8 van de 22 boeken (=40%).

In vier boeken (18%) komt grove taal voor, maar niet in grote mate. De intensiteit van de grove taal is niet bijzonder ruw. Wel zijn er onbeschaafde woorden als: *rotzak*, *eikel*, *lummel* of *donder op*. Ook zijn er woordcombinaties met *dood* als *doodleuk* en *doodgewoon*.

Het boek *Hotel de grote L* van Sjoerd Kuyper vormt een uitzondering. In dit boek komt veel grove taal voor. Veelal is het platte, seksueel getinte taal. Te denken valt aan: *tieten* (9x), *lul* (12x), *lullig*, *kloot*, *fuck*. Ook oneigenlijk gebruik van de naam van God en Jezus komt een aantal keer (8x) voor in dit boek.

Lezersjury Bond tegen vloeken: 23% van de kinderboeken bevat grove taal

VEENENDAAL– De lezersjury van de Bond tegen vloeken heeft in 23% van de onderzochte kinderboeken vloeken en andere grove taal aangetroffen. De Bond tegen vloeken complimenteert de schrijvers die rekening houden met hun jonge lezerspubliek en grove taal achterwege laten.

De Bond tegen vloeken onderzoekt jaarlijks de door de CPNB (Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek) genomineerde en bekroonde kinderboeken.

In 17 van de 22 boeken komt geen grove taal voor. Dit is een verbetering ten opzichte van vorig jaar, toen nog 14 van de 22 boeken vloekvrij waren. Van de vijf boeken die grove taal bevatten, valt *Hotel de grote L* van Sjoerd Kuyper (zilveren griffel) op. Het boek bevat veel onbeschaafd en seksueel getint taalgebruik.

Het boek *Doodgewoon* van Bette Westera met illustraties van Sylvia Weve dat de gouden griffel won, bevat geen grove taal. Ook de winnende boeken *Monsterboek* (gouden penseel) van Alice Hoogstad en *Is er dan niemand boos?* (gouden palet) van Marc Boutavant met tekst van Toon Tellegen bevatten geen grove taal.

Kinderboekenschrijvers doen er goed aan grof taalgebruik te vermijden aangezien het geen goed voorbeeld geeft. Uit onderzoek blijkt dat bijna alle ouders hun kinderen corrigeren, wanneer ze ruwe woorden gebruiken. Het kinderboekenonderzoek van de Bond tegen vloeken heeft als zodanig een signaalfunctie.

De Bond tegen vloeken ziet in het juryrapport een stimulans om door te gaan met het geven van gastlessen. KlasseTaal, de onderwijsafdeling van de Bond tegen vloeken, geeft jaarlijks aan ruim 20.000 jongeren les over respectvol taalgebruik.

Juryleden 2015

Bep Gelderblom, Veenendaal
Marloes Zeeman, Barneveld
Truida Hazeleger, Barneveld
Petra Verboom, Wijk en Aalburg
Annelien Alderliesten, Gouda
Thirza van Grootheest, Zwolle
Jannita van de Burgt, Barneveld
Mariska Houdijk, Elst

Coördinator: Kees Hazeleger, Bond tegen vloeken.

Voorzitter jury en woordvoerder: Wilfried Verboom, directeur Bond tegen vloeken.

Veenendaal, oktober 2015

Bond tegen vloeken

Postbus 362

3900 AJ Veenendaal

0318 512002

info@bondtegenvloeken.nl

Bijlage 1

Boeken zonder grove taal

Titel	Auteur	Uitgeverij	Bevindingen
Hond weet alles en Wolf niets	Sylvia Vanden Heede en Inge Bergh	Lannoo	geen grove taal
De wondertuin	Gerda Dendooven	Querido	geen grove taal
Kietel nooit een krokodil	Bette Westera	Gottmer	Op 1 na laatste bladzijde: dondersgoed Verder geen grof woordgebruik. Wel wordt op onverschillige wijze over de dood gesproken.
Monsterboek	Alice Hoogstad	Lemniscaat	geen grove taal
Sneeuwwitje breidt een monster	Annemarie van Haeringen	Leopold	geen grove taal
Bruno wordt een superheld	Håkon Øvreås	Querido	geen grove taal (wel vreemd verhaal, opa die gestorven is, komt weer terug)
Soms laat ik je even achter	Daan Remmerts de Vries	Querido	geen grove taal
Vreemde vogels, bizarre beesten	Adrienne Barman	Querido	geen grove taal
Hoe je een wollige mammoet moet wassen - in tien lessen	Michelle Robinson	Querido	geen grove taal
In volle vaart	Cruschiform	Rubinstein	geen grove taal
Het donker	Jon Klassen	Gottmer	geen grove taal
Hoe ik per ongeluk een boek schreef	Annet Huizing	Lemniscaat	geen grove taal
Een afspraakje in het bos	Sylvia Vanden Heede	Lannoo	geen grove taal
Is er dan niemand boos?	Marc Boutavant En Toon Tellegen	Querido	geen grove taal
De krijtjes staken	Drew Daywalt	De Fontein	geen grove taal
Doodgewoon	Bette Westera/Sylvia Weve	Gottmer	geen grove taal
Lieve Stine, weet jij het?	Stine Jensen	Kluitman	geen grove taal

Bijlage 2

Boeken waarin *soms* grove taal gebezigd wordt.

In de laatste kolom zijn de woorden letterlijk weergegeven met vermelding van de bladzijde.

Titel	Auteur	Uitgever	Bevindingen
Valentine Joe	Rebecca Stevens	Moon	34 en andere blz: Uitdrukking: er liep een geest over mijn graf 75 In godsnaam 83 Bijbeltekst op spottende wijze: Het licht van de wereld schijnt in de duisternis en roept ons toe: patat met ei... kom en eet mijn patat met ei 86 God, wat zei ze niet 136 Hij sliep, godzijdank.
De duik	Sjoerd Kuiper	Lemniscaat	9 Rukken 34 Gadverdamme 52 Rotzak 73 Eikel 74 Eikel 84 Jezus 87 Rotzakken 94 Vuile rotstreek 96 Schijthuis 104 God 107 Gerotzooi
De goochelaar, de geit en ik	Dirk Weber	Querido	65 zeiknat (2x) 20 Mijn reet! 123 zeg lummel 127 dat interesseert me geen ene moer 128 nou, donder dan maar op. DONDER OP!
De jongen die met piranha's zwom	David Almond	Querido	18 Doodleuk 42 God en gerechtigheid staan aan onze kant 93 Grote goden, godsnaam 94 Doodgewoon(5x) 157 shit

Bijlage 2

Boek(en) waarin *veel* grove taal gebezigd wordt.

In de laatste kolom zijn de woorden letterlijk weergegeven met vermelding van de bladzijde.

Titel	Auteur	Uitgever	Bevindingen
Hotel De Grote L	Sjoerd Kuiper	Lemniscaat	8 krankzinnige meiden, halfdode mannen, halfdood meisje 12 lesbo's 20 Jezus 24 die zombie van een man 28 shit 29 God, wat deed hij zijn best 30 Jezus 37 rotkop, debiele vraag 38 gadverdamme, smoel 43 lullig, shit 49 tietten, kloot 51 Jezus 58 de pest in 59 liegen tot mijn tong zwart wordt en uit mijn mond valt 60 gadverdamme, pesthekel 61 stommerd, uitgekotst hondenvoer 62 tietten 63 hamsterkots 64 krankzinnig verliefd, er gestoord van worden 65 hamsterkots 73 krankzinnig 74 lul (persoon) 74 oetlul 2x 78 achterlijke 82 rotschop, hartstikke, kont 85 kuttie 5x, leplazerus 86 klootzak, machohuften, huften, schijt aan hebben 88 hel branden (spot) 90 gedonderd, idioot, machohuften

			<p>93 machohuften 97 kont 2x, stomme lul 98 rotkoppen 99 trut, hoer 2x, lafbek 100 lullig 101 lul 5x 102 scheisse 107 lullige 108 shit, zeikerd 113 debielen, egoïst 116 besodemierterd, op je donder. 121 fuck 134 achterlijke dingen 136 lachend branden in de hel, sukkel 138 smerige rotstreek, trut 2x 139 shit, machohufter 140 lul 2x, lullig 143 achterlijk individu 145 valse krenge, tiet 147 shit 148 tiet 2x 150 shit, trutten 152 gadver, gestoord 157 krijg nou tiet 158 rotten tot de gassen uit mijn botten stijgen. 159 stelletje trutten, wijvenchantage, krijg nou tiet 161 valse krenge 162 valse krenge 2x 163 tiet 165 shit 172 lullen 177 fuck 182 rat 183 achterlijke wijven, Jezus wat ranzig 190 Jezus 191 Mijn God 192 God, wat hebben we een lol 194 wijf 195 fuck 2x, wijf 205 kut 206 valse krenge 207 tiet, debiele machogrijns, homo! 211 wat een lul was ik 222 lullig</p>
--	--	--	--

Bijlage 4

Boeken waarin vloeken (misbruik van de naam van God) voorkomen.

In de laatste kolom zijn de woorden letterlijk weergegeven met vermelding van de bladzijde.

Titel	Auteur	Uitgever	Bevindingen
Valentine Joe	Rebecca Stevens	Moon	<p>75 In godsnaam 83 Bijbeltekst op spottende wijze: Het licht van de wereld schijnt in de duisternis en roept ons toe: patat met ei... kom en eet mijn patat met ei 86 God, wat zei ze niet 136 Hij sliep, godzijdank.</p>
De duik	Sjoerd Kuiper	Lemniscat	<p>34 Gadverdamme (<i>bastardvloek</i>) 84 Jezus 104 God</p>
De jongen die met piranha's zwom	David Almond	Querido	<p>42 God en gerechtigheid staan aan onze kant 93 Grote goden, godsnaam</p>
Hotel De Grote L	Sjoerd Kuyper	Lemniscat	<p>20 Jezus 29 God, wat deed hij zijn best 30 Jezus 38 gadverdamme (<i>bastardvloek</i>) 51 Jezus 60 gadverdamme 152 gadver 190 Jezus 191 Mijn God 192 God, wat hebben we een lol</p>